

Mégis, mozog

Mármint a kép. A televíziós Jókai-vetélkedőnek voltak pillanatai, amikor egyedül csak ez tartotta az embert a készülék előtt. A mozgó kép hatása, amelyet máig gyermeki örömmel fogadunk.

Sommás ítélet, belátom, s annál kevésbé szívesen írom ide, mert a harmadik fordulóban mégiscsak a mi csapatunk szerepelt, ráadásul győzött, így a szegedi Jókai-tudoroknak lokálpatrióta buzgalommal szurkolhatunk a döntőben is, az eljövendő pénteken. Sietek is a különbségtétellel: az „És mégis mozog a Föld” című vetélkedőműsor minősítése egyáltalán nem ugyanaz, mint a benne szereplő, az ország különböző városaiban és a főváros három kerületében az alkalomra szervezett csoportok „főlépéséről” való értéktétel. Minden tisztelem a vetélkedő versenyzőinek. Minthogy a szegediek fölkészülését módomból volt figyelemmel kísérni, tudom, hogy rengeteg időt és energiát adtak azért, hogy a nézőknek minél több kellemes perc jusson, hogy Jókai előtt tisztelegessen az ország, s nem utolsósorban, hogy a város jó híre s neve az alkalommal megerősítsen. Nyilvánvaló ugyebár, hogy valamely versenyfázisban mindig kockán forog valamiféle presztízs, ezáltal Szeged városáé éppúgy, mint a földadatot érdeklődésből, a jó ügy iránti szolgálatkészségből, nemcsak lokálpatriotizmusból vállaló szereplők személyes presztízsze. Akik mindennek tudatában, lelkiismeretesen fölkészülve, odaültek a Tiszaszállónan fölállított kamerák elé, nagyon megérdemlik a

köszönetet, tőlünk, kényelmes többiektől. A siker — ráadás.

Persze nem a véletlenül múlt, ezt biztos állíthatom, hisz mint említettem, tapasztaltam, hogy igen-igen „tudták Jókait”. De a véletlenül is múlhatott volna. Nem azért, mert minden versengésben a vak szerencse is szereplő, hiszen ezáltal legföljebb epizódszerepre leit, mert a játék, mint olyan — nem ez a műfaj. A Jókai-vetélkedő csak névleg volt játék, hiányzott belőle a könnyedség, a fantáziamozgató erő, az improvizáció gyönyörűsége és rizikója, a személyes képességek latbavetésének izgalma. A szereplés sikere vagy sikertelensége pontosan azért lehetett véletlenszerű, amiért a játékosság szelleme is messze került a műsorból: olyan esetlegességeket, majdhogynem kuriozitásokat kérdeztek, olyan kor-, irodalom-, film-, művelődéstörténeti bűvárkodást föltételező földadatokat adtak, hogy országnyi játék helyett a beavatottak szénszá állt elő. Magamfajta „átlagnéző” egyharmad idegennek, kívülállóknak érezhette magát. Csak ült, mert: mégis, mozog. És mert szurkolni szeretett volna városa csapatának törni a fejét, velük együtt, vagy hálásan rácsodálkozni tehetségükre, amiért számára új és szép dolgokat mutatnak meg — Jókai-ból, Jókairól, múról, emberről, korról. Minden tévműsorok elemi törekvése és sikerének záloga — a kapcsolatteremtés a nézőkkel — ezáltal elmaradt. Fura a dolgot, annál inkább, mert éppen Jókai-ügyben esett meg az eset, ki „... a kis számú alkotók közé tartozik,

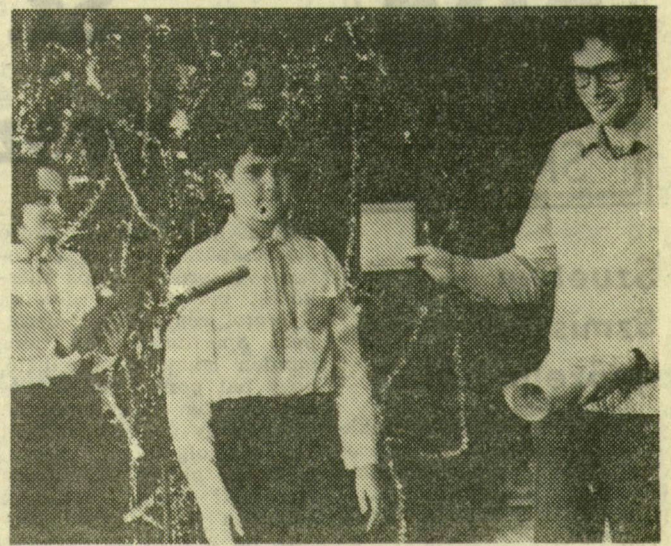
kinnek műve nemcsak iskolai kézikönyvek segítségével eltovább hanem éppúgy hozzátartozik a magyar ember legszemélyesebb élményeihez, mint a Himnusz, vagy a főtéri Kossuth-szobor.” (Idézet Sötér István irodalomtörténeztől, a zsüri elnökétől.) Még a megalkodottan „átlag” is, mint magam, ifjabb éveiben fulta a Jókai-köteket, s botorul hitte egészen eme vetélkedőig, hogy életre szóló élményei a hajdani hajnalokig tartó olvasások emlékei. Am most tanácstalan: sem az emlékek nem eleve-nültek, sem új Jókai-élményt nem kaptam ajándékba, s bár röpködtek adatok, nevek, mint a szikra, ellobbantak, ködbe veszttek, mert nem volt idő s mód „kapcsolni”. Sebaj, gondoltam eleinte, ha Jókai „nem jön elő”, vigasztalódunk a sok-sok érdekes embert megismerve, hisz akik értenek valamire, minél a verseny szereplői, azoknak egyszersmind képességük, hogy lebilincselnek. A stílus — az ember, biztattam magam, ám adatközlők seregletébe kényyszerültek a szereplők, s egyetlen percben sem az volt a fontos, hogyan mondják...

Nem elfogultság készlet, hanem az igazságérzet, hogy végül el ne felejtsek megemlékezni a három forduló számomra egyetlen maradandó képsoráról: a szegediek, pontosabban a Mihácsi János vezette ifjúsági színpad tagjainak jelenetéről van szó. Ez nemcsak frappáns és szakmailag magabiztos megoldása volt egy feladatnak, de pár percre kijózanított az unalomból és apátiából.

Sulyok Erzsébet

Gyermekfilmnapok

Ötödik alkalommal rendezte meg a Magyar Úttörők Szövetsége megyei és városi elnöksége, a MOKEP és a Csongrád megyei Moziüzemi Vállalat a megyei gyermekfilmnapokat. November 21. és december 19. között az időn bemutatták, illetve a jövőre vetítendő gyermek- és ifjúsági filmek közül 16 — két-két csehszlovák és szovjet, egy-egy francia, dán, japán, amerikai, NDK, román, belga, olasz, továbbá négy magyar — alkotást nézett meg az ezáltal szegedi kisdobosokból és úttörőkből álló, 15—15 tagú zsüri. Szerepelt a választékban többek között a Vízipók-csodapók, a Hüvelyk Panna, a Riki-Tiki-Tévi és a Magyar Televízió két új filmje, a Minden ember szereti a sajtot, illetve a Vakáció a Halott utcában című alkotás is.

Solyom András, a Kisködmön-díjjal

Tegnap, hétfőn délután a szegedi Szabadság filmszínházban a megyei gyermekfilmnapok záróünnepségén — amely egyben a város úttörőinek hagyományos karácsonyi fenyőfaünnepsége is volt — előbb a kisdobosok zsürijének elnöke, Lencse Gerda, a Zrínyi általános iskola negyedik osztályos tanulója jelentette be rövid

értékelés után, hogy a legifjabbak legjobbnak a Donald kacsa és társai című amerikai rajzfilmet ítélték meg. Ezután az úttörők nevében Nikolényi Csaba, a Béke utcai általános iskola hetedik osztályos diákja mondtotta el, miért a Szegény Dzsoni és Arnika című magyar film-et tartották legkiemelkedőbbnek a felső tagozatosok. Ugyancsak ő adta át a

gyermekfilmnapok hagyományos Kisködmön-díját. Ligeti Erika Móra Ferencet ábrázoló bronzplakettjét a Mertz Loránd operatőr kíséretében megjelent Solyom Andrásnak, a film rendezőjének. Az eredményhirdetés után az ünneplő szegedi iskolásoknak levetítették a Misi mókus kalandjai című magyar rajzfilmet.

A Ságvári gimnáziumban

Számítástechnika

Gondban van az iskola időtlen idők óta. Mindent meg kell tanítania, amit századok tudománya termelt, és valamilyen fufanggal arra is föl kell készítenie tanulóit, ami még nincsen, de fölfelelően lesz. Rajta is múlik, hogy milyen lesz a holnapunk. Századok tudományát osztjuk, ahogy tudjuk, mert megnyomorítanak gyermekeinket, ha mindent fejükbe tömnék, de a sejt-hető holnapnál nem lehetünk szűkmarkúak. Jövedőnk magjára a mai iskolában ültetik el a tanárokat.

Szegeden, a Ságvári gimnázium gyorsít egy nagyot az iramon. Az egyetem gyakorló gimnáziuma, közvetlen kapcsolata van tehát az egyetemi számítógéppel. Herdálása lenne azonban milións értékeknek, ha azt váránk a nagy számítógéptől, hadd gyakoroljanak rajta a kezdők és botladozók is. Korunk parancsoló szavaiból azt értették ki a gimnázium tanárai és vezetői, hogy az iskolában kell berendezkedniük: három részből álló számítástechnikai kabinetet szerveztek tehát az épület egyik szárnyában.

Azt látják ugyan a tanárok, hogy a mostani magasközpontú, az önálló programozásig nem jut el minden diák, de addig igen, hogy használni, fölhasználni tudja a gépet. Jó érzékkel meglovagolják a kíváncsiságot is, hiszen varázsa van a kis gépeknek, avval különből különb játékok is játszhatók. Aki viszont belelendül, minden további támogatást megkap. Azok is természetesen — mert ilyen is van már! — akik otthon saját berendezésük billentyűt nyomogathatják.

Vannak persze dolgok, amelyek csak nálunk számítanak a holnaphoz, néhány előttünk járó országhoz a valós jelen tartozékai. Bizonyásgként álljon itt a számítógépek példája. Régóta működik már Szegeden is számítástechnikai központ, nem is egy, hasznuk nyilvánvalóan ugyan, de közben egy teljes generáció sétált el a számítógépes lehetőségek mellett. Hasznuk valóban mérhető, de az elsétálástól fakadó veszteségek nem. A leckét úgy adta föl tehát az élet, hogy vagy behozunk elmaradásunkat a lehető leggyorsabban, vagy bukácsolva kulloghatunk mások után. Mennyi idő kell a fölzárkózáshoz? Hagasztanivalónk nincsen. A szó szoros értelmében körmünkre égett a dolog.

Kézenfekvő az elhatározás, be kell vinnünk a számítógépeket az iskolába. Az alapozással nincsen baj, mert amit mi érthetetlennek minősítettünk gyermekeink matematikájából, és nem győztünk sajnálni őket, végeredményben ezt a lépést készítette elő. Jövefű gyermekeink tudnak úgy gondolkodni, ahogy az új lecke kívánja. Számítógépet kapott köz-

Még egy kocka a lehetőségek tábláján: megénk közpiskolai tanárainak rendszeres továbbképzésébe is bekapcsolódhat az eddig legjobban felszerelt szegedi iskola. Ahol ilyen lehetőségek nyíltak tervszerű előkészítés eredményeképpen, ki lehet sakkozni, matematikai tagozatú osztályok is működnek. Erre kalibrált jó fejek között válogatnak, tehát fölvetélvel lehet a tagozatra bejutni. A jelentkezők egy részét riasztja ez a tény, mert attól tart, ha nem sikerül a fölvételi, akkor eleve hátránnyal kerülnek más közpiskolába. Az iskola igazgatója, Valkusz Pál meglepőgatóan, nincs ok a félelemre, bátran jelentkezhet bárki. Február 5-ig várják az ide pályázókat, február 20-án lesz a fölvételi, és még aznap megtudja mindenki az eredményt is. Aki nem sikerült, nem késte le a jelentkezést az általános tantervű közpiskolába, tehát vesztenivalója nincsen. Úgy mondják, a speciális matematikai tagozatra jelentkezésnek nulladik jelentkezőnek számít. Maga a tagozat a tehetséges matematikusok fölmutatására és a tehetséges gondozására rendezkedett be.

Horváth Dezső

Családi

Volt, illetve van családi sör, családi gyufa és családi perpatvar. Ha a borzalmas albiológiai kifejezést használjuk, miszerint „társadalmunk alapsejtje” a familia, könnyű belátni, hogy minden szociális kérdés egyféle megközelítésben azonnal családívá válik. Az áremelések és a lakáshelyzet, a bűnözési statisztika és a differenciált bérézés, a telefonkötvény, vagy éppen a hét vége, mint olyan. Tulajdonképpen a világon minden családi fénytörésben kerül elénk, hiszen az emberiség elsőpró többsége ebben az együttélési formában találkozik a társadalommal — jó és rossz tapasztalatok bőséges tárházának birtokába jutván eképpen.

gyobb volt hát meglepetés, amikor legutóbb az előre közölt programból — semmi sem hangzott el. Sem az aranyoszobatról, sem a „volt-nincs születéséről”, sem az angyalföldi családterápiáról, sem az adventi korszorúról nem volt szó. Pedig mindegyikük izgalmasnak, érdekesnek tűnő témaként aposztrofáltatták, s noha tudom, a műsortervezős, a nyomdai átfutás, no meg az időhiány szorosan összefonódó gubancjai ugyancsak megéblyőzték olykor — e malört kissé sokallom. Dohogásokat csak az hűtheti, hogy — mindezek dacára végül is igen jó műsor volt a legutóbbi Családi tűkör. Mindazokkal az új, ha úgy tetszik, száz százaléig meglepetésszámba menő témákkal együtt, melyeket ezúttal „a kiadott műsörtől eltérően” feldolgoztak.

A két szerkesztő, Juhász Judit és Németh Miklós Attila úgy állította össze ezt a harminc percet, hogy az életszerűség, a családra koncentrált hangvétel és a rádiós programokban különösen kívánatos élénkség együtt és egyszerre érvényesült. A tejpar, ezen belül az iskolatej-ellátás helyzetéről szóló riport éppúgy sikerült, mint a művelődési központban látható játékpardicsomról szóló beszámoló, amelyben hallhattunk egy háromszázért kapható, igen szexis babáról is. („Tán egy igazi sem lehet sokkal drágább”, tette hozzá kedves álnaivitással a riportert.) Az aktualitás — ha már adventről, aranyoszobatról nem hallhattunk — ötvöződött a leginkább kézenfekvő „időt-lenséggel”: az úgynevezett ideális családról Rádai Eszter festett tömör, találó —

és elgondolkodtató képet. Hogy még egy apró bosszankodnivaló akadt, csak a teljesség kedvéért jegyzendő föl: egy kétszemélyes darab egyik főszereplőjévé folytatott, különben tartalmas beszélgetés előtt nem ártana, ha a konferáló rádiós pontosan tudná, hogy az illető színész partnere Karinthy Ferenc jó ideje játszott és váltig műsoron levő darabjában bizony nem Molnár Pirokska, hanem Csomós Mari...

A műsorzáró Radnóti László-jegyzet a különböző táskák „belrendje” és az emberi jellem összefüggéséről méltóképpen fejtezte be a programot: játékos volt és szellemes, elegáns és könnyed, ugyanakkor mély és hatásos — nem árt, ha a vikendbe belefelelőkező familia netán ilyesmiken is elgondolkodik kissé... S ha arra gondolunk, hogy így közvetlenül a legcsaládbibb ünnep előtt mennyire is családi a rádió, e tény minőségét még akkor is dicsejtni kell, ha ezúttal nem azt kaptuk, amit nyomtatásban előre jeleztek. De könyörgöm, más szociális családi ügyekben-nincs így? Hiszen, ha az ígért eredeti helyett kapott más mindig ilyen jó lenne...

Domonkos László

Kereskedelmi kapcsolatok

Hazaérkezett az a szovetkezeti küldöttség, amely Szlamenicky Istvánnak, a SZÖVOSZ elnökének vezetésével Egyiptomban és Kuvaitban járt. A küldöttség a kereskedelmi kapcsolatok kialakításának, illetve szélesítésének lehetőségeiről

tárgyalt a két ország szovetkezeti vezetőivel és számos szakemberrel. Egyiptomban és Kuvaitban együttműködési megállapodást írtak alá, amely többek között az áruforgalom bővítését szorgalmazza.

Van persze egy fogas kérdés: a tantervből még hiányzik a számítástechnika, minek a rovására oktatják az új ismereteket? Szakkört szerveztek, kettőt is, de a szakkör csak arra jó, hogy a megrögzött érdeklődőkkel foglalkozzon. A technika tartárgy nevéhez elotagot ragasztottak, lett belőle — egy részéből csak! — számítástechnika. Minden gyerek kapcsolatba kerül tehát tanulmányai során a számítógépekkel, akár orvos lesz belőle később, akár nyelvész.